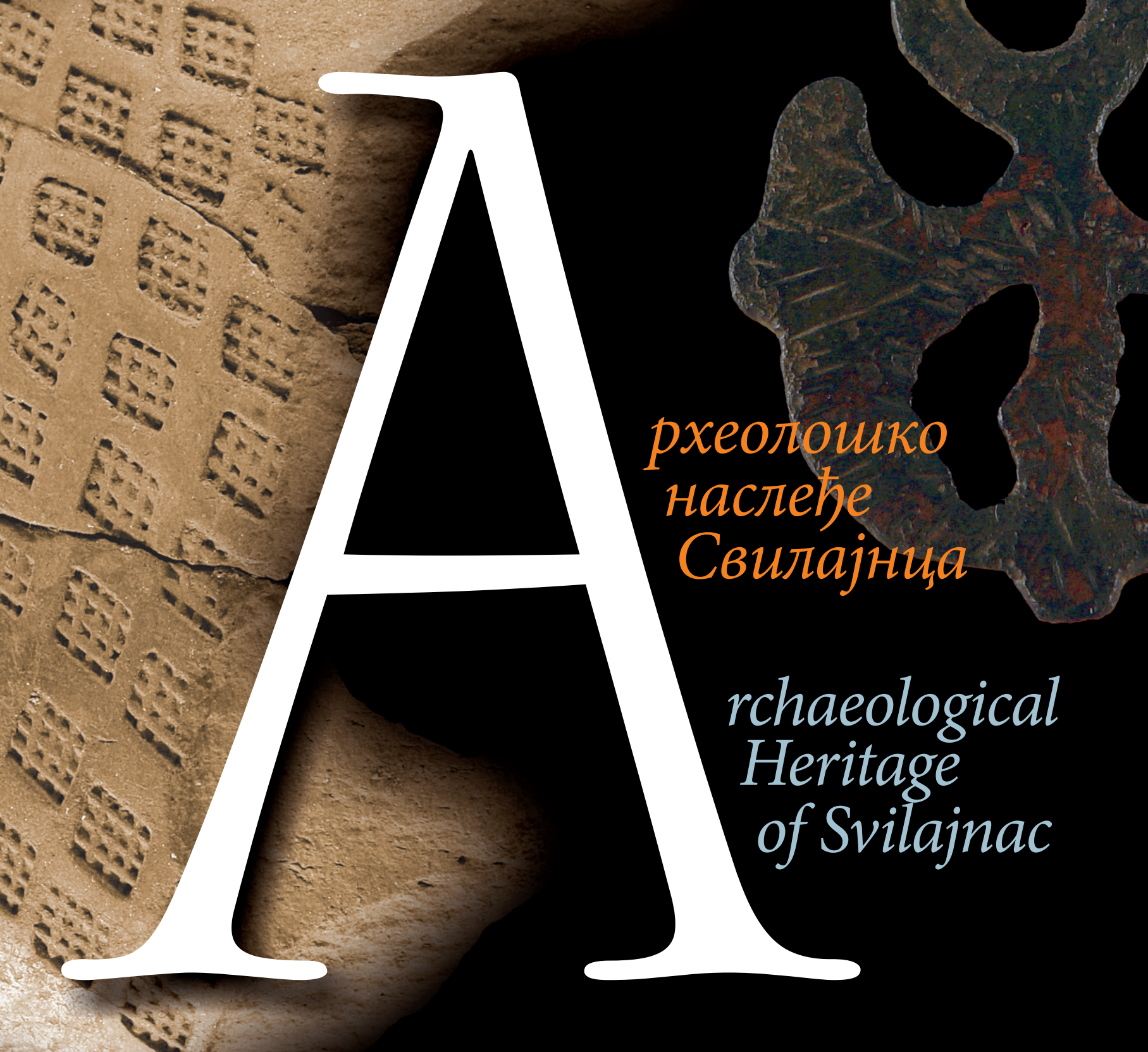

*Археолошко
наслеђе
Свилајнца*

*Archaeological
Heritage
of Svilajnac*

УПРКОС изузетном географском положају, захваљујући коме је, према досадашњим сазнањима, територија данашње општине Свилајнац била у континуитету насељена током протеклих 6-7000 година, ово подручје никада није било предмет археолошких истраживања.

Предмети материјалне културе од праисторије, преко античког периода, до Средњег века, откривани приликом земљаних радова, повремено би налазили пут до музеја у Србији, на првом месту Завичајног музеја у Јагодини, и добијали значајно место међу експонатима сталне поставке. И поред тога што нису откривени археолошким ископавањима, што отежава потпунију научну интерпретацију, чињеница да су ови предмети набављани поклоном и откупом током 70-тих и 80-тих година прошлог века говори о ентузијазму тадашњих налазача и високом нивоу свести о нужности очувања националне баштине.

Током протеклих двадесетак година стекао се утисак да је негде „запело“ у овој сарадњи. Спорадично присуство (условљено најчешће материјалним фактором) археолога ЗМЈ, који, поред општина Јагодина и Свилајнац, у својој надлежности има и територије општина Деспотовац и Рековац, с једне стране, и учестала појава неовлашћених, „дивљих“ ископавања с друге стране, резултирали су потпуним одсуством

The area of the present-day municipality of Svilajnac has never been a subject of archaeological research despite its outstanding geographical position due to which, according to our knowledge up to now, it has continually been inhabited over the past 6-7,000 years.

Material objects dating from prehistoric times, as well as those from the classical period, and all the way up to the Middle ages, discovered (accidentally) when working on the land, would sometimes find their way to the museums in Serbia, first of all the Regional Museum of Jagodina, and would get a prominent place among the exhibits of their permanent exhibitions. Although these objects were not discovered during regular archaeological excavations, which makes correct scientific interpretation more difficult, the fact that they were obtained as gifts or through purchase in the 1970s and 1980s, reveals the enthusiasm of the finders at that time and the high level of awareness related to the necessity of saving the national heritage.

In the year 2009 the experts of the Institute for Protection of Monuments of Culture in Kragujevac and the Regional Museum of Jagodina did a systematic terrain survey of the territory of the municipality of Svilajnac. In the process, about fifty archaeological sites were registered. About ten of these are the sites that could give exceptional results,

информација о случајним археолошким налазима из околине Свилајнца. Повремени обиласци терена од стране археолога ЗМЈ само су потврђивали жалосну слику о угрожености неких од најзначајнијих локалитета са ове територије. Ни покушаји за покретање важних истраживачких пројеката (манастира Радошин, нпр.) нису уродили плодом.

Године 2009. стручњаци Завода за заштиту споменика културе из Крагујевца и ЗМЈ обавили су систематска рекогносцирања територије општине Свилајнац. Том приликом регистровано је педесетак археолошких локалитета, међу којима је десетак налазишта чија би истраживања дала изванредне резултате, од значаја не само за науку, већ и за ширу заједницу.

Током теренских истраживања несебичну помоћ пружали су нам ентузијаста и заљубљеници у културну историју свога краја, чија су сведочења, употпуњена писаним подацима и предметима из фондова ЗМЈ, изнедрила ову изложбу и публикацију. Овај, такорећи илустративни извештај о досадашњим званичним сазнањима о археолошкој прошлости Свилајнца и његове околине замишљен је као полазна тачка не само будућих истраживачких радова на неком од најзначајнијих/најугроженијих археолошких локалитета, који ће имати огроман научни значај у расветљавању културно – историјске слике овог краја, већ и свеукупног програма туристичког развоја општине Свилајнац, Средњег Поморавља и, у крајњој линији, Републике Србије.

important not only for the science, but also for the society in general.

During our research on the site, the enthusiasts and lovers of the cultural history of this area gave us their selfless help. Their statements, together with the written data and objects from the funds of the Regional Museum in Jagodina, brought about this exhibition and publication. This, so to speak illustrative report about the present official knowledge of the archaeological past of Svilajnac and its surrounding area, was intended as a starting point not only of the future research on some of the most important or most endangered archaeological sites which would have a huge scientific impact on bringing to revealing the cultural and historic picture of this area, but also of the overall programme of the development of tourism in the municipality of Svilajnac, Central Pomoravlje, and, finally, the Republic of Serbia.

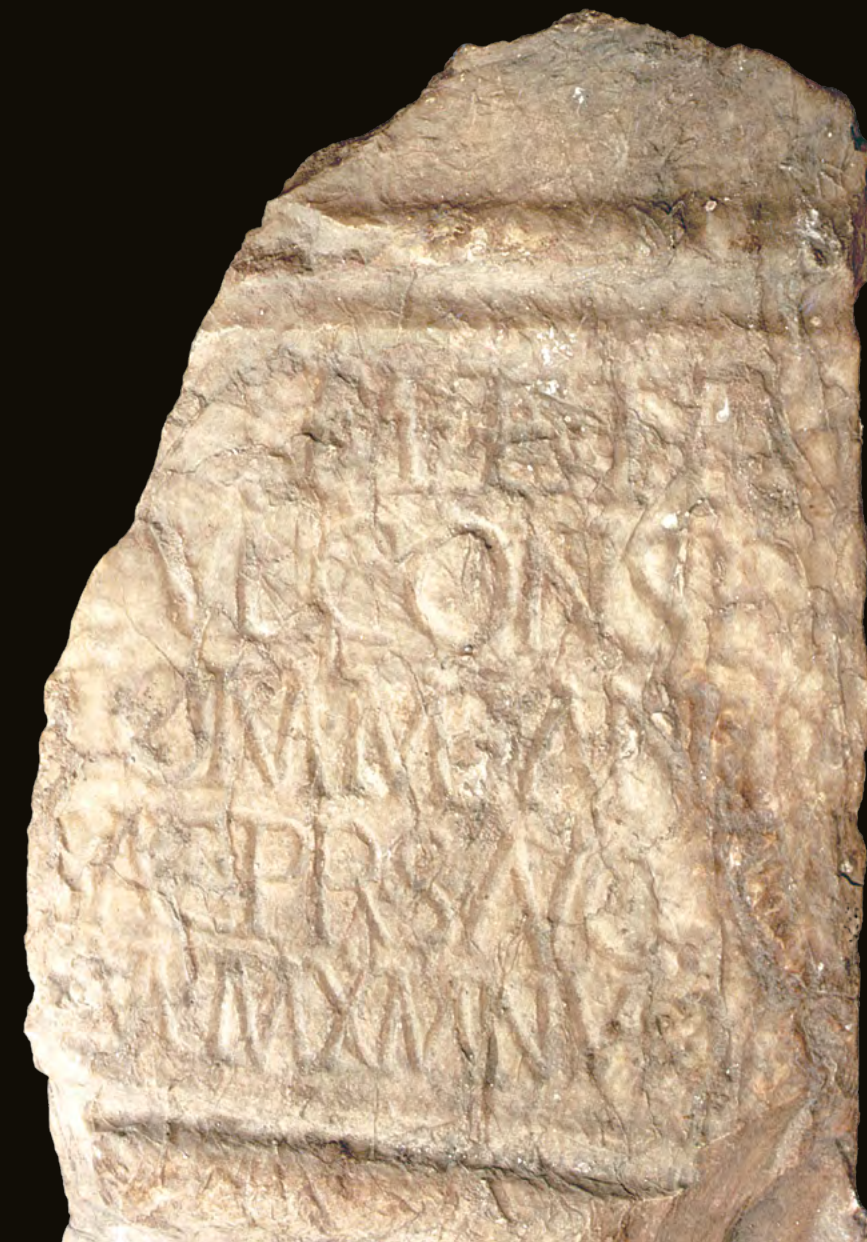

1 Зооморфна статуета, неолит
Старчевачка култура

Zoomorphic Statuette, Neolithic Age
Starčevo Culture

2 Камене секире
Метално доба
3 Stone Axes
Metal Ages

4 Римски надгробни споменик
III-IV век
Roman Tombstone
3 - 4th century

Лок. Јеринин град у атару села Војска помиње још Станоје Мијатовић у својој студији о Ресави (Мијатовић 1930, 195), истичући његов стратешки положај. У питању је фортфикација смештена на узвишењу Чукара – Градац на самом улазу у Багрдански теснац, на месту погодном за контролисање комуникације долином Велике Мораве. Насеље градинског типа из периода старијег гвозденог доба, свој пуни процват доживљава као римско и рановизантијско утврђење; покретни налази говоре и о пљачкашким походима германских племена у доба Велике сеобе народа и потоњем насељавању Словена, чије трагове живота, упоредо са византијским, пратимо до краја XII века.

Локалитет је доста оштећен приликом бројних пљачкашких похода ловаца на археолошко благо. Десетак метара дуги бедем, са остацима преградних зидова, који је, према документацији Завичајног музеја у Јагодини и сведочењу мештана, до пре 30 година био сачуван до висине од око 50 cm, данас је потпуно урушен и једва да се може видети у одсуству вегетације. Дивљим копањем последњих година готово да је уништен овај изузетно важан антички и рановизантијски фортификациони центар.

The site 'Jerinin grad' in the area of the village of Vojska was (first) mentioned by Stanoje Mijatovic in his study on Resava (Mijatovic 1930, 195), emphasizing its strategic position. It is actually a fortification situated on the elevation Čukara – Gradac at the very entrance of Bagrdan Gorge, in a place suitable for controlling the communications in the valley of the Velika Morava. A settlement of 'gradina' (Slavic: fortified town) type from the period of early Iron Age, reached its peak as a Roman and early Byzantine fortification. Portable material evidence tells us about the plundering expeditions of Germanic tribes at the time of the Great Migration and later settling of the Slavic peoples, whose presence, parallel with Byzantine, we can trace all the way up to the end of the 12th century.

The site was considerably damaged during numerous plundering expeditions of the archaeological treasure hunters. A 10-meter long outer wall, with the remains of internal partition walls, which was preserved to the height of about 50 cm until 30 years ago, according to the records from the Regional Museum of Jagodina and the statements of the local people, is completely ruined today and can hardly be seen in the absence of vegetation. Due to unlicensed excavation over the last few years, this extremely important Roman and early Byzantine fortification has been almost completely destroyed.

Лок. Јеринин град
Војска (фото 2009)

Jerinin grad Site
Vojska (photo 2009)

5

Коњске жвале
IV-VI век

Horse's Mouth
4 – 6th century

6

Уломци рановизантијских посуда
VI век

Fragments of Early Byzantine Vessels
6th century

7

Фрагмент германске керамике
VI век

Fragments of Germanic Pottery
6th century

8

Византијски печат
XI век

Byzantine Seal
11th century

10

9

Буздован
XII-XV век

Mace
12 – 15th century

11

Циглана у селу Дубље налази се на месту античког насеља, чији су остаци данас готово уништени. Покретни материјал чине бројни налази керамике, архитектонски остаци као и примерци касноантичког новца.

The brickworks (Ciglana) in the village of Dublje is located in the place of a Roman-period settlement whose remains have been almost completely destroyed. Portable objects include numerous ceramic objects, architectural remains, as well as some specimens of late antique coins.

Лок. Јеринин град, Војска,
остаци фортификације (фото 1967)

Jerinin grad Site, Vojska,
the remains of the fortification (photo 1967)

Лок. Циглана, Дубље,
профил (фото 2009)

Ciglana (Brickworks) Site, Dublje,
profile (photo 2009)

10

Копље
XIV-XV век
Spearhead
14 – 15th century

11

Стрелица
XIV-XV век
Arrowhead
14 – 15th century

14

12

Пар наруквица од уплетене жице
XII век

13

Pair of Twisted Wire Bracelets
12th century

15

14

Привесак
X-XII век
Pendant
10 – 12th century

16

15

Прстење
X-XII век

16

Rings
10 – 12th century

17

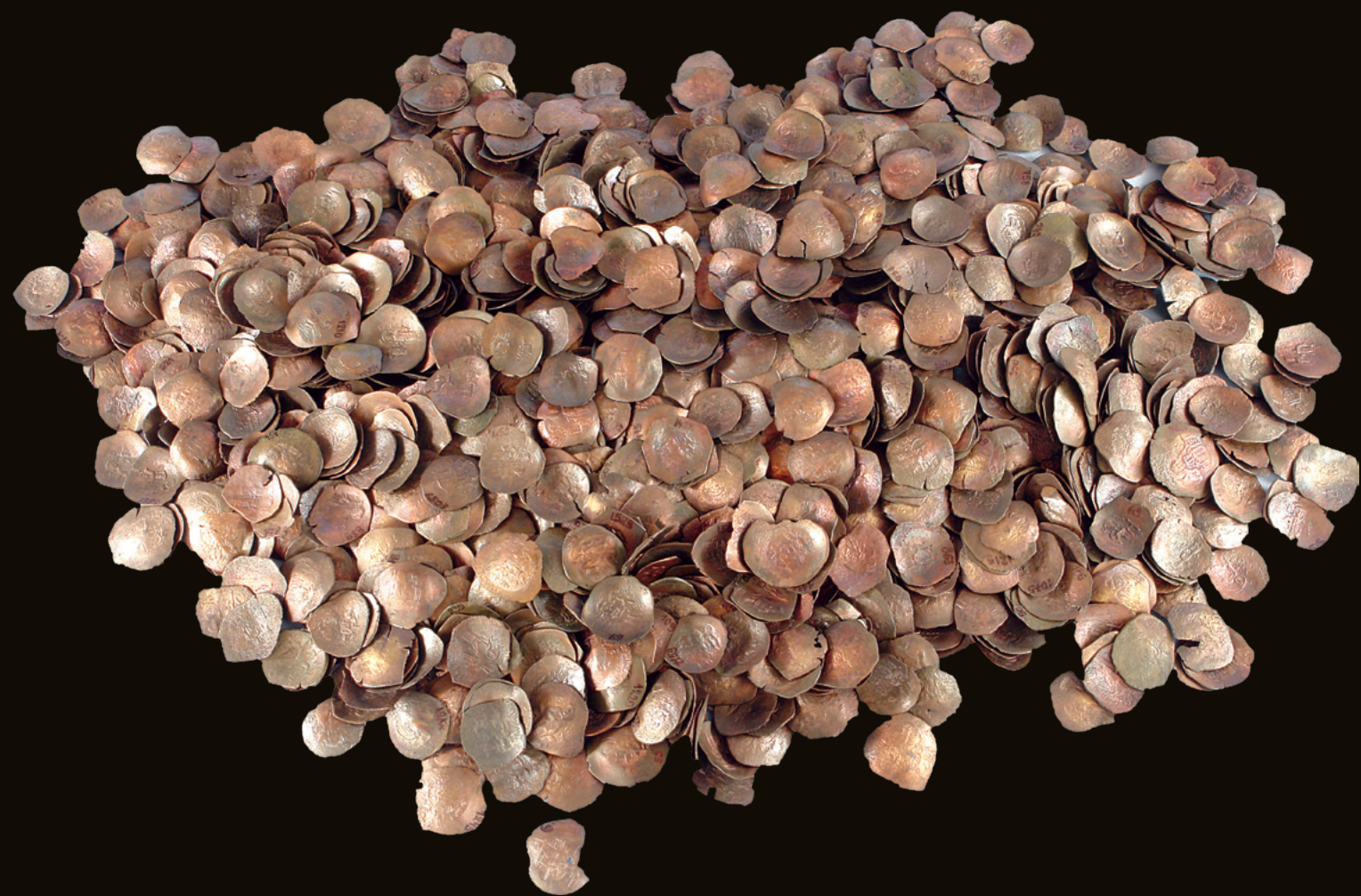
Прстење
XIV век

18

Rings
14th century

17

19

Остава византијског новца
крај XII-почетак XIII века

Hoard of Byzantine Coins
end of 12th – beginning of 13th century

18

Билон трахеј Исака II Анђела
(1185-1195)

Billon Trachea of Isaac II Angelus
(1185-1195)

Билон трахеј Манојла I Комнена
(1143-1180)

Billon Trachea of Manuel I Comnenus
(1143-1180)

19

Остаци турског купатила у селу Грабовац, налазе се на потесу Бања. Из рушевина обраслих у вегетацију, уздиже се само централни део амама са бочним зидовима висине око 2,5 m, са преломљеним луцима и почецима пандатифа изнад којих се уздизала велика купола. Према аналогјама и стилским карактеристикама грађевина је подигнута у XVI веку. Планирана археолошка ископавања допуниће досадашња сазнања о архитектури ове грађевине, дати смернице за њену рестаурацију и, у крајњој линији, одрживи развој, кроз укључивање у туристичку понуду овога краја.

Остаци турског купатила, Грабовац
XVI век (фото 2009)

Remains of Turkish Bath, Grabovac
16th century (photo 2009)

The remains of a Turkish bath in the village of Grabovac are located on the estate of Banja (spa). What we can see there, rising from the ruins overgrown with plants, is only the central part of the hammam with its side walls which are about 2.5 m high, pointed arches and the beginnings of a pandantif towered by a huge dome. According to the analogies and stylistic characteristics, this object was built in the 16th century. The planned archaeological excavations will expand the knowledge we have about the architecture of this building, and give us some guidelines for its restoration, as well as, in the long run, its sustainable development through its inclusion in the tourist offer of this area.

Каталог

1. Зооморфна статуета, неолит – Старчевачка култура
Печена земља.
Висина 86 mm.
Збирка каменог доба, инв. бр.332.
Војска, лок. „Војштански шљунак“. Поклон.
Фигурина у виду главе бика, фрагментованих рогова; њушка затупаста са назначеним носним отворима, очи пластично изведене, уши дате у виду малог троугластог испупчења.
Непубликовано.
2. Секира, метално доба
Камен, глачање.
Димензије 85 x 6 mm.
Збирка металних доба, инв. бр. 1047.
Кушиљево. Начин набавке непознат.
Камена секира са вертикалном перфорацијом за држаљу.
Публиковано: Перић 2009, 33, 55, кат. јед. 187.
3. Секира, метално доба
Камен, глачање.
Димензије 93,9 x 47,6 mm, пречник отвора за држаљу 19mm
Збирка металних доба, инв. бр. 1449.
Радошин, атар села. Рекогносцирање.
Камена секира са вертикалним отвором за држаљу, лучно профилисана са проксималним делом обликованим у чекић и лепезасто проширеном сечицом; оштећен проксимални део са доње стране.
Публиковано: Перић 2009, 41, 55, кат.јед. 190.
4. Римски надгробни споменик, III-IV век
Кушиљево, атар села.
Мермер.
Димензије 60 x 27 cm.
Античка збирка.
Фрагментовани надгробни споменик са натписом:
[[l(ovi)] O(ptimo) M(aximo) et Herc(uli) conser(vatori)]
Comamaeno(rum)] Sac(rum) pr(o) s(alute) Avg(ustrorum)
n(ostrorum duorum)] C(aius) Val(erius) Maximus v(otum) s(olvit)
„Споменик је посвећен Јупитеру Најбољем и Највећем и Херкулу заштитнику града Комаме, а за добробит двојице наших царева. Гај Валерије Максимин испунио је завет.“
Публиковано: Петровић 2010, 23, сл. 33.

Catalogue

1. Zoomorphic Statuette, Neolithic Age – Starčevo Culture
Terracotta.
Height 86 mm.
The Stone Ages Collection, inventory number 332
Vojska, the 'Vojštanski šljunak' site. A gift.
The figurine is in the shape of a bull's head, with fragmented horns; it has a blunt muzzle with marked nostrils; eyes are very realistically done and the ears are made in the shape of triangular protrusions.
Unpublished.
2. Axe, Metal Ages
Stone, polishing.
Dimensions 85 x 6 mm.
The Metal Ages Collection, inventory number 1047.
Kušiljevo. The mode of obtaining unknown.
A stone axe with vertical perforations for its handle.
Published: Перић 2009, 33, 55, catalogue item number 187.
3. Axe, Metal Ages
Stone, polishing.
Dimensions 93.9 x 47.6 mm, the diameter of the hole for the handle: 19 mm.
The Metal Ages Collection, inventory number 1449.
Radošin, the area of the village. Terrain survey.
The stone axe has a vertical hole for its handle. It has archlike shape with the proximal part shaped like a hammer and a fanlike blade. The proximal part is damaged on the lower side.
Published: Перић 2009, 41, 55, catalogue item number 190.
4. Roman Tombstone, 3-4th century
Kušiljevo, the village area.
Marble.
Dimensions 60 x 27 cm.
The Antique Collection.
A fragmented tombstone with the following inscription:
[[l(ovi)] O(ptimo) M(aximo) et Herc(uli) conser(vatori)]
Comamaeno(rum)] Sac(rum) pr(o) s(alute) Avg(ustrorum)
n(ostrorum duorum)] C(aius) Val(erius) Maximus v(otum) s(olvit)
'This monument is dedicated to Jupiter the Best and the Greatest and Hercules the Protector of the city of Comama, with the intention of ensuring the well-being of our two emperors. Caius Valerius Maximus has fulfilled his oath.'
Published: Петровић 2010, 23, fig. 33.

5. Коњске жвале, IV-VI век
Гвожђе, ковање.
Дужина 25,1 cm. Ширина 5,3 cm.
Античка збирка, инв. бр. 20165.
Војска, лок.“Јеринин град”. Поклон.
Непубликовано.
6. Фрагмент керамичке посуде, VI век
Керамика, витло, глачање, печење.
Димензије 12 x 8 cm
Средњовековна збирка, инв. бр. 10450.
Војска, лок.“Јеринин град”. Откуп
Делови германске (гепидске?) керамичке посуде из периода
Сеобе народа. У питању је глачана керамика украшена карак-
теристичним печењем орнаментом.
Непубликовано.
7. Уломци рановизантијских посуда, VI век
Керамика, витло.
Средњовековна збирка, студијски материјал.
Војска, „Јеринин град”. Рекогносцирање.
Публиковано: Брмболић 2003, 288, 289, T.IV/12-14.
8. Византијски печат, XI век
Олово, ливење.
Пречник 3 cm, тежина 21,6 g
Војска, „Јеринин град”.
Приватна збирка.
Ав. МР ОУ
У тачкастом оквиру представа Богородице Агиосоритисе у
молитви на л., ка Божјој руци која благосиља с неба.
Рв. У тачкастом оквиру шесторедни натпис имена протоспата-
ра и стратега Јована, који се обраћа Богородици молитвеним
зазивом за помоћ.
Публиковано: Maksimović, Krsmanović 2008.
9. Буздован, XII-XV век
Гвожђе, ливење.
Димензије 9 x 5 cm, ширина отвора 3,2 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_61.
Војска, лок.“Јеринин град”. Непознат начин набавке.
Буздован са 12 пера распоређених у три реда. Пера у спољаш-
њим редовима су у облику тространих, а у средишњем реду у
облику четвоространих пирамида.
Публиковано: Vetnić 1983, 142, T.5/9.

5. Horse's Mouth, 4-6th century
Iron, forging.
Length 25.1 cm. Width 5.3 cm.
The Atique Collection, inventory number 20165.
Vojska, the 'Jerinin grad' site. A gift.
Unpublished.
6. Fragments of a Ceramic Vessel, 6th century
Ceramics, wheel, polishing, stamping.
Dimensions 12 x 8 cm
The Medieval Collection, inventory number 10450.
Vojska, the 'Jerining grad' site. Purchase.
Fragments of a Germanic (Gepid ?) ceramic pot from the period
of the Migration of Peoples. The object in question is polished ce-
ramic decorated with characteristic stamped ornaments.
Unpublished.
7. Fragments of Early Byzantine Vessels, 6th century
Ceramic, wheel.
The Medieval Collection, research material.
Vojska, the 'Jerining grad' site. Terrain survey.
Published: Брмболић 2003, 288, 289, T.IV/12-14.
8. Byzantine Seal, 11th century
Lead, casting.
Diameter 3 cm, weight 21.6 g
Vojska, 'Jerinin grad'
A Private Collection.
Av. MP OY
In a dotted frame is a representation of the Mother of God Agi-
osoritisa praying in left, inclining towards the God's hand which is
giving a blessing from the heavens.
Rv.
In a dotted frame is a six-line inscription of the name of the proto-
spatharios and strategos John, who is praying to Mother of God
for help.
Published: Maksimović, Krsmanović 2008.
9. Mace, 12-15th century
Iron, casting.
Dimensions 9 x 5 cm, the width of the hole 3.2 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_61.
Vojska, the 'Jerinin grad' site. The mode of obtaining unknown.
A mace with 12 flanges arranged in three rows. Flanges in the
outer rows are in the shape of three sided pyramids, while the
ones in the middle row are in the shape of four sided pyramids.
Published: Vetnić 1983, 142, T.5/9.

10. Копље, XIV-XV век
Гвожђе, ковање.
Дужина листа 18,5 cm. Душина тулца 15 cm. Ширина отвора
тулца је 1,7 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 15322.
Мачевац, атар села. Поклон.
Врх копља издуженог листоликог облика са наглашеним
подужним ребром по средини. Лист се при крају постепено
сужава и прелази у тулац. Тулац је формиран спајањем
раскуцаног лима, са траговима правилног шава.
Публиковано: Vetnić 1983, 140, T.2/12.
11. Стрелица, XIV-XV век
Гвожђе, ковање.
Дужина 7,5 cm, дужина крилца 5,5 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 1652.
Мачевац, „Гробљиште”. Поклон
Врх стрелице типа „ластин реп” са трном за усађивање.
Публиковано: Vetnić 1983, 139/16, T.1/16
12. Наруквица, XII век
Бакар.
Пречник 6,32 cm
Средњовековна збирка, инв.бр. 48_40.
Свилајнац, лок.“Гробље”. Откуп
Наруквица од уплетене бакарне жице, са крајевима у облику
петљи.
Публиковано: Крстић 1997, 335/26,27, T.II/8; Додић, Петровић,
Алексић 2004, кат. јед. 139
13. Наруквица, XII век
Бакар.
Пречник 6,76 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_41.
Свилајнац, лок.“Гробље”. Откуп
Наруквица од уплетене бакарне жице, са крајевима у облику
петљи.
Публиковано: Крстић 1997, 335/26,27, T.II/8; Додић, Петровић,
Алексић 2004, кат. јед. 139
14. Привесац, X-XII век
Бронза, ливење, проламање, урезивање.
Висина 3,7 cm, 2,9 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_58.
Свилајнац, околина. Откуп.

10. Spearhead, 14-15th century
Iron, forging.
Length of leaf (spearhead):18.5 cm. Length of shaft: 15 cm.
Socket diameter 1.7 cm.
The Medieval Collection, inventory number 15322.
Mačevac, the area of the village. A gift.
Leaf-shaped spearhead with a prominent bar along its middle
part. The leaf gradually gets narrower and turns into a shaft. The
shaft was made by joining sheet metal, and there are traces of a
regular joint.
Published: Vetnić 1983, 140, T.2/12.
11. Arrowhead, 14-15th century
Iron, forging.
Length 7.5 cm. Length of fletching: 5.5 cm.
The Medieval Collection, inventory number 1652.
Mačevac, 'Grobljište'. A gift.
The arrowhead is shaped like a swallow's tail with a tip for pen-
etrating.
Published: Vetnić 1983, 139/16, T.1/16
12. Bracelet, 12th century
Copper.
Diameter 6.32 cm
The Medieval Collection, inventory number 48_40.
Svilajnac, the 'Groblje' site. Purchase.
A bracelet was made of twisted copper wire, with the ends
shaped like loops.
Published: Крстић 1997, 335/26,27, T.II/8; Додић, Петровић,
Алексић 2004, catalogue item number 139
13. Bracelet, 12th century
Copper.
Diameter 6.76 cm
The Medieval Collection, inventory number 48_41.
Svilajnac, the 'Groblje' site. Purchase.
A bracelet was made of twisted copper wire, with the ends
shaped like loops.
Published: Крстић 1997, 335/26,27, T.II/8; Додић, Петровић,
Алексић 2004, catalogue item number 139
14. Pendant, 10-12th century
Bronze, casting, engraving.
Height 3.7 cm, 2.9 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_58.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase.

Бронзани привесак урађен техником ливења са проламањем и урезивањем. На њему антитетичка представа људске фигуре између 2 животиње (лава?); вероватно је реч о старозаветној сцени Данила међу лавовима.
Непубликовано.

15. Прстен, X-XII век
Бронза, ливење, урезивање.
Пречник 22,2 cm, висина 25,5 cm.
Средњовековна збирка, инв.бр. 48_5.
Свилајнац, околина. Откуп.
Карика прстена проширена је у готово квадратну главу, украшену са четири „окца“
Публиковано: Крстић 1997, 338, Т.III/5; Додић, Петровић, Алексић 2004, кат.јед 142
16. Прстен, X-XII век
Бронза, ливење, урезивање.
Пречник 23,5 cm, висина 24,8 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_4.
Свилајнац, околина. Откуп.
Карика прстена проширена је у готово квадратну главу, украшену са четири „окца“
Публиковано: Крстић 1997, 338, Т.III/4; Додић, Петровић, Алексић 2004, кат.јед 142
17. Прстен, XIV век
Бронза, ливење, урезивање.
Пречник 21,3 cm, висина 23,7 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_17
Свилајнац, околина. Откуп.
Прстен са кружном главом и два овална проширења на карици.
На глави урезан мотив у виду броја 8, а на проширењима радијални урези.
Публиковано: Крстић 1997, 339, Т.IV/5; Додић, Петровић, Алексић 2004, кат.јед 153
18. Прстен, XIV век
Бронза, ливење, урезивање.
Пречник 23,4 cm, висина 25,9 cm.
Средњовековна збирка, инв. бр. 48_16.
Свилајнац, околина. Откуп.
Широка карика проширена према врату, украшеном цик-цак урезима (мотив рибље кости). На кружној глави урезан је ромб са двама заобљеним линијама. Око ромба косе паралелне линије.
Публиковано: Крстић 1997,339, Т.IV/4; Додић, Петровић, Алексић 2004, кат.јед 152.

A bronze pendant shows an antithetical presentation of a human figure between two animals (lions?). It is probably a scene from the Old Testament representing Daniel among the lions.
Unpublished.

15. Ring, 10-12th century
Bronze, casting, engraving.
Diameter 22.2 cm, height 25.5 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_5.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase.
The ring hoop expands into an almost square head decorated with four 'cells'.
Published: Крстић 1997, 338, Т.III/5; Додић, Петровић, Алексић 2004, catalogue item number 142
16. Ring, 10-12th century
Bronze, casting, engraving.
Diameter 23.5 cm, height 24.8 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_4.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase.
The ring hoop expands into an almost square head decorated with four 'cells'.
Published: Крстић 1997, 338, Т.III/4; Додић, Петровић, Алексић 2004, catalogue item number 142
17. Ring, 14th century
Bronze, casting, engraving.
Diameter 21.3 cm, height 23.7 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_17.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase.
A ring with a round head and two oval extensions on the hoop. A motif in the shape of number 8 is engraved in the head, while there are some radial cuts visible on the extensions.
Published: Крстић 1997, 339, Т.IV/5; Додић, Петровић, Алексић 2004, catalogue item number 153
18. Ring, 14th century
Bronze, casting, engraving.
Diameter 23.4 cm, height 25.9 cm.
The Medieval Collection, inventory number 48_16.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase.
The wide hoop expands to the neck which is decorated with a fishbone motif. A rhombus with two rounded lines is engraved in the round head. There are some sloping parallel lines around the rhombus.
Published: Крстић 1997,339, Т.IV/4; Додић, Петровић, Алексић 2004, catalogue item number 152.

19. Остава византијског новца, крај XII-почетак XIII века
Бронза, ковање.
Збирка новца до средине XV века, инв. бр. 1670.
Свилајнац, околина. Откуп
Остава од 1673 византијских билон трахеја део је већег налаза који је парцијално стизао у неколико српских музеја почетком 70-тих година прошлог века. Осим Јагодине, део налаза чува се у Народном музеју у Каргујевцу, док би се трећи део (можда) могао поистоветити са неком од остава скифата у Народном музеју у Београду (Грабовац?).
Јагодински део ове велике остава садржи примерке новца везантијских царева у распону од Манојла I Комнена (1143-1180), преко Андроника I (1183-1185), Исака II Анђела (1185-1195), Алексија III Анђела (1195-1203), великог броја (1233) тзв. „бугарских“ и „латинских имитација“ до ковања Теодора I Ласкариса (1208-1222). Остава чанкастог новца (скифата), који представља основ византијског ковања од краја XI до почетка XIII века, јасно осликавају монетарне прилике на делу Балкана под византијским утицајем уочи првог пада Цариграда 1204.
Публиковано: Додић, Грбовић 2009, 8, 9, кат. јед. 124.

19. A Hoard of Byzantine coins, the end of the 12th – the beginning of the 13th century
Bronze, forging.
The Collection of the Coins up to the Middle of the 15th Century, inventory number 1670.
Svilajnac, the surrounding area. Purchase
A hoard of 1673 Byzantine scyphates (billon trachea) is part of a bigger finding, the parts of which arrived at a few Serbian museums at the beginning of the 1970s. One part of this finding is kept in Jagodina, one at the National Museum in Kragujevac, while the third part may be one of the hoards at the National Museum in Belgrade (Grabovac?).
The part of this huge finding kept in Jagodina contains some specimens of the coins of Byzantine emperors from Manuel I Comnenus (1143-1180), Andronicus I (1183-1185), Isaac II Angelus (1185-1195), Alexius III Angelus-Comnenus (1195-1203), a number of so-called 'Bulgarian' and 'Latin imitations' (1233) and all the way up to the coinage of Theodore I Lascaris (1208-1222). The hoards of scyphates, which represent the basis of Byzantine coinage from the end of the 11th to the beginning of the 13th century, reflect clearly the financial situation in the part of the Balkans under the influence of Byzantium on the eve of the first fall of Constantinople in 1204.
Published: Dodić, Grbović 2009, 8, 9, catalogue item number 124.

Библиографија / Bibliography

СКРАЋЕНИЦЕ

ЗМЈ – Завичајни музеј у Јагодини

инв. бр. – инвентарски број

лок. – локалитет

кат. јед. – каталошка јединица

сл. – слика

Брмболић 2003 – М. Брмболић, Рановизантијска налазишта у Средњем Поморављу, у: *Споменица Јована Ковачевића*, Београд 2003, 281-291.

Додић, Грбовић 2009 - С. Додић, Д. Грбовић, *Новац у Завичајном музеју Јагодина*, Јагодина 2009

Додић, Петровић, Алексић 2004 - С. Додић, Р. Петровић, М. Алексић, *Накит од праисторије до данас из збирки Завичајног музеја у Јагодини*, Јагодина 2004

Крстић 1997 - С. Крстић, *Средњовековни накит из збирке Завичајног музеја у Јагодини*, *Гласник Српског археолошког друштва* 13, Београд 1997, 329-348.

Maksimović, Krsmanović 2008 - Lj. Maksimović, B. Krsmanović, *Das Siegel Des Ioannes Protopatharios und Strategos, Hypermachos, Festschrift fur Werner Seibt zum 65. Geburtstag*, Wien 2008, 243-247.

Мијатовић 1930 - С. Мијатовић, *Ресава. Насеља и порекло становништва*, Београд 1930

Перић 2009 - С. Перић, *Камен у праисторији*, Јагодина 2009

Петровић 2010 – Р. Петровић, *Populus Romanus – Античка збирка Завичајног музеја са новим аквизицијама* - поклон Томице Стефановића, Јагодина 2010

Vetnić 1983 - S. Vetnić, *Medieval Weapons and Implements Deriving from the Middle Morava Basin, Balcanoslavica* 10, Beograd 1983, 137-157.

Издавач
Центар за културу Свилајнац

Published by
Centar za kulturu Svilajnac

Главни и одговорни уредник
Ивана Нешић

Editing - in - chief
Ivana Nesic

Суорганизатор
Завичајни музеј Јагодина

Co-organized by
Regional Museum of Jagodina

Аутор изложбе и каталога
Смиљана Додић

Author of Exhibition and Catalogue
Smiljana Dodic

Сарадници
Соња Перић
Радован Петровић

Assistants
Sonja Peric
Radovan Petrovic

Фотографије
Милосав Брајковић
Милован Ристић
Зоран Јаглић

Photography
Milosav Brajkovic
Milovan Ristic
Zoran Jaglic

Превод
Александра Секулић

Translation
Aleksandra Sekulic

Дизајн каталога
Зоран Јевремовић

Layout and design
Zoran Jevremovic

Штампа
Штампарија •Штампа• Јагодина

Printing
Stampa Jagodina

Тираж
500

Circulation
500

Изложба и каталог остварени су у оквиру пројекта
Археолошко наслеђе Свилајнца Министарства културе
Републике Србије

The exhibition and the catalogue have been realised as part of the
project **Archaeological Heritage of Svilajnac** in the organisation of
the Ministry of Culture of the Republic of Serbia

Свилајнац 2011

Svilajnac 2011

